

TÜRKÇE DÜNYAM - 8

Bu kitapta neler var?

Her bölümün başında konu kazanımlarının verildiği eğlenceli okuma parçaları

» Haydi Öğrenelim

Yol gösteren, öğretici ve kazanım pekiştirici açıklamalı örnekler

» Örnekleri İnceleyelim

Kazanımların hatırlatıldığı önemli ip uçları ve püf noktalar

» Bunları Unutmayalım

Eğlenerek çözeceğiniz, pekiştirici etkinlikler

» Etkinlikleri Yapalım

Kazanım odaklı, son müfredata uygun, tamamı özgün sorulardan oluşan test soruları

» Testleri Çözelim

ŞİMDİ
TÜRKÇE
DÜNYASINA
KAPI AÇMA
ZAMANI

AD, SOYAD:

OKUL:

SINIF:

NUMARA:

TÜRKÇE DÜNYAM – 8

Yazar:

Ali ÜNLÜ

Editör:

Büşra ÜNLÜ

Konu Resimleri:

Yavuz Selim DOĞAN

Baskı:

Olgun-Çelik Ofset Ltd. Şti.

Büsan OSB Fevzi Çakmak Mah. 10670 Sk. No: 26/D

Karatay/KONYA Tel: 0.332 342 32 20

Sertifika No: 28237

Baskı Tarihi: Eylül 2018

Yayıncı Sertifika No: 10418

ISBN: 978-605-7983-06-0

Büsan Sanayi 10638 Sk. KTM İş Merkezi No: 14 Karatay/KONYA

Tel: 0.332 342 65 64 – GSM: 0532 546 12 86

www.artibiryayinlari.com // artibiryayinevi@gmail.com

© Bu kitabın tüm yayın hakları İARTIBİR YAYINLARI'na aittir. Kitaptaki özgün metin, soru, şekil ve resimlerin tamamının veya bir kısmının Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yayınevi ve yazarının yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka bir şekilde çoğaltılması, yayımlanması ve dağıtılması yasaktır.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehrenye ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim: Bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

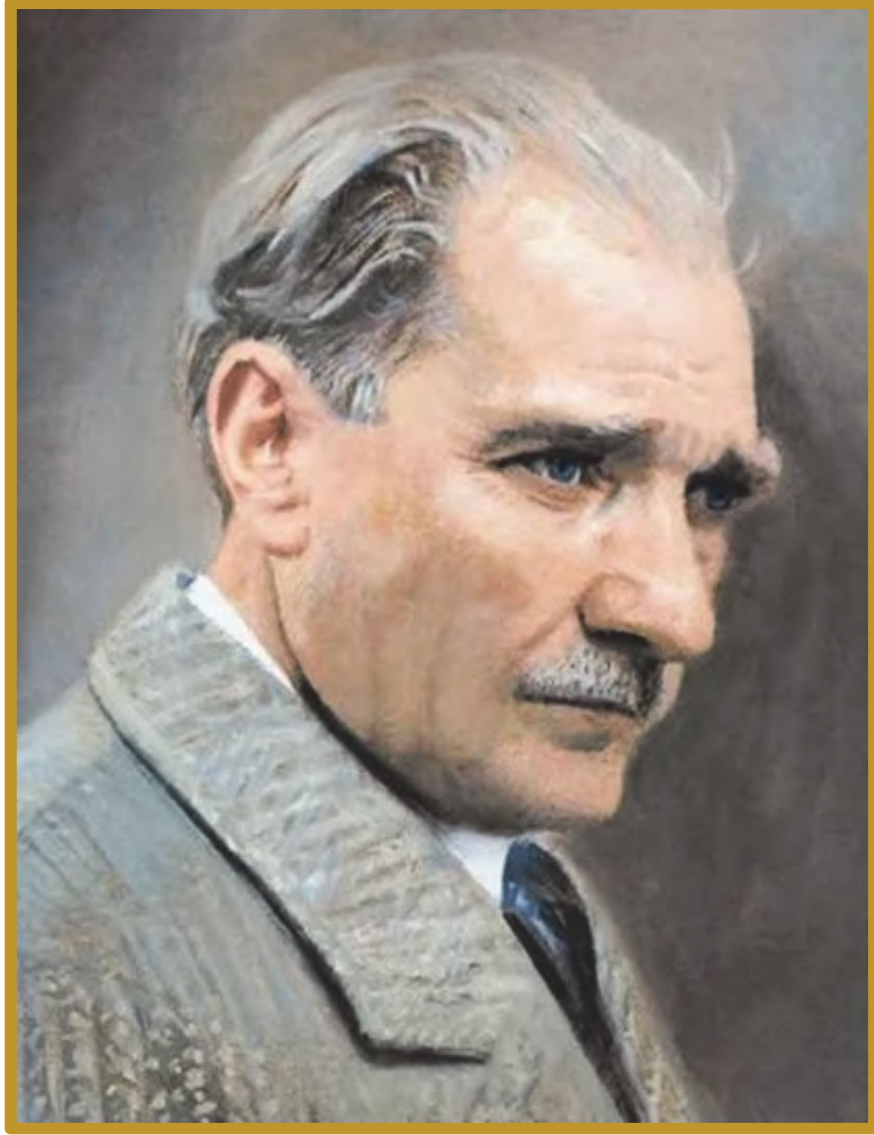
Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne na-mahrem eli;
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerihamda, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'sım!
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Mehmet Âkif ERSOY

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyeti'ni, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaıt bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr-ü zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk İstiklâl ve Cumhuriyeti'ni kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur! (1927)

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

FİİLİMSİLER

KUŞ MU DEVE Mİ? (Hadi Öğrenelim)	10
▶ Fiilimsiler: İsim-Fiil, Sıfat-Fiil, Zarf-Fiil	
Örnekleri İnceleyelim	12
Bunları Unutmamalım	13
Etkinlikleri Yapalım	14
Test 1: Fiilimsiler	20
Test 2: Fiilimsiler	22
Test 3: Fiilimsiler	24
Test 4: Fiilimsiler	26

İKİNCİ BÖLÜM

SÖZCÜKTE ANLAM

YAZI TAHTASI (Hadi Öğrenelim)	30
▶ Sözcüklerde Çok Anlamlılık ▶ Sözcükler Arası Anlam İlişkileri ▶ Sözcüklerin Çağrıştırdığı Kavramlar	
Örnekleri İnceleyelim	32
Bunları Unutmamalım	33
Etkinlikleri Yapalım	34
Test 1: Sözcüklerde Çok Anlamlılık	36
Test 2: Sözcüklerde Çok Anlamlılık	38
Test 3: Sözcükler Arası Anlam İlişkileri	40
Test 4: Sözcükler Arası Anlam İlişkileri – Sözcüklerin Çağrıştırdığı Kavramlar	42
SÖZCÜKLER DE YARDIMLAŞIR (Hadi Öğrenelim)	44
▶ Kalıplaşmış Söz Grupları ▶ Deyimler	
Örnekleri İnceleyelim	46
Bunları Unutmamalım	47
Etkinlikleri Yapalım	48
Test 1: Kalıplaşmış Söz Grupları – Deyimler	52
Test 2: Kalıplaşmış Söz Grupları – Deyimler	54
Test 3: Kalıplaşmış Söz Grupları – Deyimler	56

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CÜMLEDE ANLAM

CÜMLE DÜNYAM (Hadi Öğrenelim)	60
▶ Cümle Bilgisi ▶ Sebep (Neden) – Sonuç ▶ Amaç – Sonuç ▶ Koşul (Şart) – Sonuç Cümleleri	
Örnekleri İnceleyelim	62
Bunları Unutmamalım	63
Etkinlikleri Yapalım	64
Test 1: Sebep-Sonuç, Amaç-Sonuç, Koşul-Sonuç Cümleleri	66
Test 2: Sebep-Sonuç, Amaç-Sonuç, Koşul-Sonuç Cümleleri	68
Test 3: Sebep-Sonuç, Amaç-Sonuç, Koşul-Sonuç Cümleleri	70

BÜYÜK SÜRPRİZ (Hadi Öğrenelim)	72
▶ Öznel Anlatım ▶ Nesnel Anlatım	
Örnekleri İnceleyelim	74
Bunları Unutmayalım	75
Etkinlikleri Yapalım	76
Test 1: Öznel ve Nesnel Anlatımlı Cümleler	78
Test 2: Öznel ve Nesnel Anlatımlı Cümleler	80
SİVRİSİNEK İLE ASLAN (Hadi Öğrenelim)	82
▶ SÖZ SANATLARI: ▶ Abartma (Mübalağa) ▶ Benzetme (Teşbih)	
▶ Kişileştirme (Teşhis) ▶ Konuşturma (İntak) ▶ Tezat (Karşıtlık)	
Örnekleri İnceleyelim	84
Bunları Unutmayalım	85
Etkinlikleri Yapalım	86
Test 1: Söz Sanatları	88
Test 2: Söz Sanatları	90
Test 3: Söz Sanatları	92
VECİHİNİN HAYALİ (Hadi Öğrenelim)	94
▶ Gerçek ve Hayal Ürünü İfadeler ▶ Cümlenin İfade Ettiği Duygular ▶ Karşılaştırma Cümleleri	
Örnekleri İnceleyelim	96
Bunları Unutmayalım	97
Etkinlikleri Yapalım	98
Test 1: Cümlenin İfade Ettiği Duygular	100
Test 2: Karşılaştırma Cümleleri	102
TAKIM OYUNU (Hadi Öğrenelim)	104
▶ Cümle Oluşturma – Cümle Tamamlama ▶ Geçiş ve Bağlantı İfadeleri	
▶ Cümle Yorumlama ▶ Atasözleri - Vecizeler	
Örnekleri İnceleyelim	106
Bunları Unutmayalım	107
Etkinlikleri Yapalım	108
Test 1: Cümle Oluşturma – Cümle Tamamlama	112
Test 2: Anlamlarına Göre Cümleler – Cümle Yorumlama	114
Test 3: Anlamlarına Göre Cümleler – Cümle Yorumlama	116
Test 4: Anlamlarına Göre Cümleler – Cümle Yorumlama	118
Test 5: Anlamlarına Göre Cümleler – Cümle Yorumlama	120
Test 6: Atasözleri – Özdeyişler (Vecizeler)	122
Test 7: Atasözleri – Özdeyişler (Vecizeler)	124

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

CÜMLENİN ÖGELERİ

DERSİ KAYNATAN KİM? (Hadi Öğrenelim)	128
▶ Temel Ögeler ▶ Yardımcı Ögeler	
Örnekleri İnceleyelim	130
Bunları Unutmayalım	131
Etkinlikleri Yapalım	132
Test 1: Cümlenin Ögeleri	136
Test 2: Cümlenin Ögeleri	138
Test 3: Cümlenin Ögeleri	140
Test 4: Cümlenin Ögeleri	142

BEŞİNCİ BÖLÜM**PARÇADA VE ŞİİRDE ANLAM**

ŞİMDİ HAZIRIZ (Hadi Öğrenelim)	146
▶ Ana Düşünce ▶ Ana Duygu ▶ Yardımcı Düşünce ▶ Tema - Parçanın Konusu	
▶ Şiir ve Parçanın Başlığı ▶ Parçanın Anahtar Kelimeleri ▶ Parçada Soru	
Örnekleri İnceleyelim	148
Bunları Unutmayalım	149
Etkinlikleri Yapalım.....	150
Test 1: Ana Düşünce – Ana Duygu – Yardımcı Düşünce.....	152
Test 2: Ana Düşünce – Ana Duygu – Yardımcı Düşünce	154
Test 3: Ana Düşünce – Ana Duygu – Yardımcı Düşünce	156
Test 4: Ana Düşünce – Ana Duygu – Yardımcı Düşünce	158
Test 5: Ana Düşünce – Ana Duygu – Yardımcı Düşünce	160
Test 6: Konu – Başlık – Anahtar Kelimeler.....	162
Test 7: Konu – Başlık – Anahtar Kelimeler	164
Test 8: Parçada Soru	166
Test 9: Parçada Soru	168
YABANCI ADAM (Hadi Öğrenelim)	170
▶ Paragrafın Bölümleri ▶ Paragraf Oluşturma ▶ Paragraf Tamamlama	
▶ Olayların Oluş Sırası ▶ Geçiş ve Bağlantı Unsurları ▶ Düşüncenin Yönünü Değiştiren İfadeler	
Örnekleri İnceleyelim	172
Bunları Unutmayalım	173
Etkinlikleri Yapalım.....	174
Test 1: Paragrafın Bölümleri – Olayların Oluş Sırası – Paragraf Oluşturma – Paragraf Tamamlama	178
Test 1: Paragrafın Bölümleri – Olayların Oluş Sırası – Paragraf Oluşturma – Paragraf Tamamlama	180
Test 1: Paragrafın Bölümleri – Olayların Oluş Sırası – Paragraf Oluşturma – Paragraf Tamamlama	182
Test 4: Geçiş ve Bağlantı Unsurları – Düşünce Yönünü Değiştiren İfadeler.....	184
KIRMIZI KALEM (Hadi Öğrenelim)	186
▶ Anlatıcı Türleri ▶ Anlatım Teknikleri ▶ Dil ve Anlatım Özellikleri	
▶ Düşünceyi Geliştirme Yolları ▶ Hikâye Unsurları ▶ 5N 1K ▶ Metin Karşılaştırma	
▶ Metin Türleri ▶ Sözel Mantık ▶ Tablo ve Grafik Yorumlama	
Örnekleri İnceleyelim	188
Bunları Unutmayalım	189
Etkinlikleri Yapalım.....	190
Test 1: Dil ve Anlatım Özellikleri – Anlatım Teknikleri – Anlatıcı Türleri – Düşünceyi Geliştirme Yolları	194
Test 2: Dil ve Anlatım Özellikleri – Anlatım Teknikleri – Anlatıcı Türleri – Düşünceyi Geliştirme Yolları.....	196
Test 3: Dil ve Anlatım Özellikleri – Anlatım Teknikleri – Anlatıcı Türleri – Düşünceyi Geliştirme Yolları.....	198
Test 4: Dil ve Anlatım Özellikleri – Anlatım Teknikleri – Anlatıcı Türleri – Düşünceyi Geliştirme Yolları.....	200
Test 5: Dil ve Anlatım Özellikleri – Anlatım Teknikleri – Anlatıcı Türleri – Düşünceyi Geliştirme Yolları.....	202
Test 6: Hikâye Unsurları – 5N 1K – Kişilik Özellikleri.....	204
Test 7: Hikâye Unsurları – 5N 1K – Kişilik Özellikleri	206
Test 8: Hikâye Unsurları – 5N 1K – Kişilik Özellikleri.....	208
Test 9: Metin Türleri – Metin Karşılaştırma	210
Test 10: Metin Türleri – Metin Karşılaştırma	212
Test 11: Sözel Mantık – Tablo ve Grafik Yorumlama	214
Test 12: Sözel Mantık – Tablo ve Grafik Yorumlama.....	218

ALTINCI BÖLÜM**FİİL ÇATISI**

HERKESE BİR ÇİKOLATA (Hadi Öğrenelim)	220
▶ Özne-Yüklem İlişkisine Göre Fiiller ▶ Nesne-Yüklem İlişkisine Göre Fiiller	
Örnekleri İnceleyelim	222
Bunları Unutmayalım	223
Etkinlikleri Yapalım	224
Test 1: Öznesine ve Nesnesine Göre Fiiller	228
Test 2: Öznesine ve Nesnesine Göre Fiiller	230

YEDİNCİ BÖLÜM**CÜMLE ÇEŞİTLERİ VE CÜMLEDE VURGU**

VECİHİ'NİN GOLLERİ (Hadi Öğrenelim)	234
▶ Cümle Çeşitleri ▶ Cümlede Vurgu	
Örnekleri İnceleyelim	236
Bunları Unutmayalım	237
Etkinlikleri Yapalım	238
Test 1: Cümle Çeşitleri	240
Test 2: Cümle Çeşitleri	242
Test 3: Cümlede Vurgu	244

SEKİZİNCİ BÖLÜM**ANLATIM BOZUKLUKLARI**

HACİVAT İLE KARAGÖZ (Ona Öyle Denmez) (Hadi Öğrenelim)	248
▶ Yapısal Anlatım Bozuklukları	
Örnekleri İnceleyelim	250
Bunları Unutmayalım	251
Etkinlikleri Yapalım	252
Test 1: Anlatım Bozuklukları	254
Test 2: Anlatım Bozuklukları	256

DOKUZUNCU BÖLÜM**NOKTALAMA İŞARETLERİ ve YAZIM KURALLARI**

VEDA ZAMANI (Hadi Öğrenelim)	260
▶ Noktalama İşaretleri ▶ Yazım Kuralları	
Örnekleri İnceleyelim	262
Bunları Unutmayalım	263
Etkinlikleri Yapalım	264
Test 1: Noktalama İşaretleri	270
Test 2: Noktalama İşaretleri	272
Test 3: Noktalama İşaretleri	274
Test 4: Yazım Kuralları	276
Test 5: Yazım Kuralları	278
Test 6: Yazım Kuralları	280
CEVAP ANAHTARLARI	283

BİRİNCİ BÖLÜM

FİİLİMSİLER

Bölüm Haritası

HADİ
ÖĞRENELİM

ÖRNEKLERİ
İNCELEYELİM

BUNLARI
UNUTMAYALIM

ETKİNLİKLERİ
YAPALIM

TESTLERİ
ÇÖZELİM

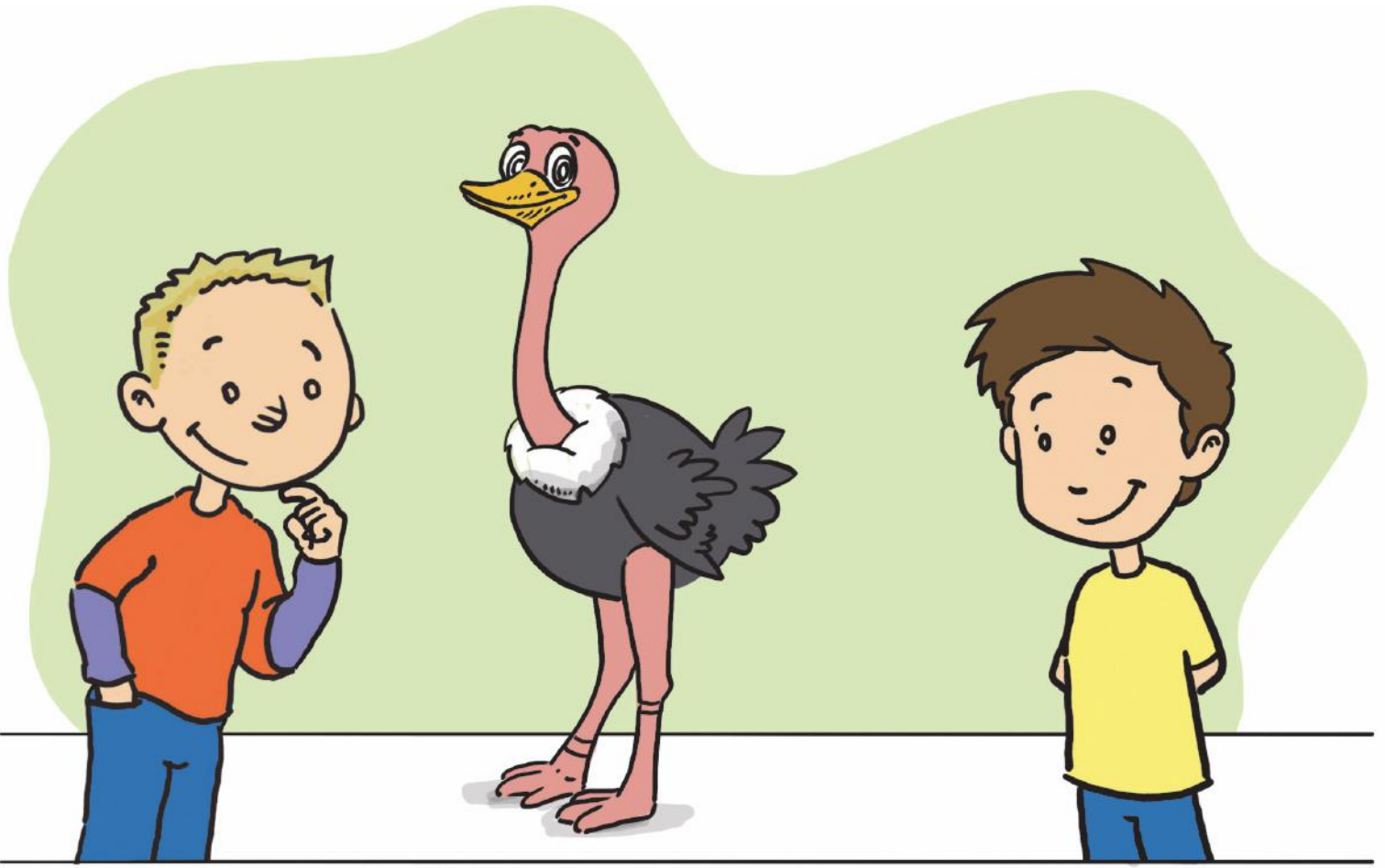
KUŞ MU DEVE Mİ? ◀

FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER) ◀

İsim-Fiil ◀

Sıfat-Fiil ◀

Zarf-Fiil ◀

KUŞ MU DEVE Mİ?

— Günaydın Arkadaşlar!
"Günaydın öğretmeniiiiim!"

Benim adım Türkçecimim. Bana öğretmenim, Türkçecimim ya da nasıl isterseniz öyle hitap edebilirsiniz. Sizlere mahzuru yoksa "Arkadaşlarım" diye hitap etmek istiyorum. Okulda öğretmenleriniz, evde ders çalışırken de ben, bu kitabın sayfaları arasında sizlere yardımcı olmaya çalışacağım. Benimle birlikte eğlenceli Türkçe konularını işlemeye var mısınız?

"Varııız!"

— Herkes hazır mı?

"Hazırırız!"

Hazır olduğunuza göre ilk konumuz olan fiilimsilerle dersimize başlayabiliriz.

Vecihi: Bence başlamayalım öğretmenim.

— Hiç değişmemişsin Vecihi. Niye başlamayalım?

Vecihi: Konuyu biliyorum da öğretmenim. Aynı şeyleri tekrar tekrar görmekten sıkıldım.

— Sen biliyor olabilirsin ama belki bilmeyen arkadaşların vardır.

Vecihi: Yok yok arkadaşlarım da biliyordur öğretmenim. Hepsi cin gibi maşallah.

— Olsun Vecihi, ben yine de kısaca konuyu anlatayım. Hem tekrarın kimseye zararı olmaz. Sıkılmaman için istersen ilk örneği birlikte yapalım. "[Filimsiler konusunu bilen Vecihi'yi içtenlikle kutluyorum.](#)" cümlesindeki çekimli fiilleri bize söyleyebilir misin Vecihi?

Vecihi: Tabii ki öğretmenim. "[bilen](#)" ve "[kutluyorum.](#)" Hı hı hı. Şşşt Fikret, abini dinle de bir şeyler öğren oğlum.

— Maalesef, cevabın tam olarak doğru değil Vecihi.

Vecihi: Yanlışınız olmasın öğretmenim. "bilen" sözcüğünün kökü "bil+(mek)", "kutluyorum" sözcüğünün ise "kutla+(mak)". İkisinin de kökü fiil değil mi?

— Evet her iki sözcüğün de kökünün fiil olduğu doğru. Ancak "[kutluyorum](#)" sözcüğü **çekimli fiil**ken, "[bilen](#)" sözcüğü çekimli fiil değil, **fiilimsidir**.

Vecihi: Fiillerle fiilimsiler aynı şey değil mi öğretmenim?

— Değil Vecihi. Fiilimsiler, eylemden türeyen ancak eylemin bütün özelliklerini göstermeyen sözcüklerdir. **Fiilimsileri tıpkı fiiller gibi olumsuz yapabiliriz ama fiiller gibi çekimleyemeyiz.** Başka bir deyişle fiilimsilere şahıs eklerini, haber ve dilek kiplerini getiremeyiz.

Vecihi: Nasıl yani?

— Şöyle izah edeyim: “kutluyorum” sözcüğünü “kutlamıyorum”, “kutlamadım”, “kutlamadık” şeklinde hem olumsuz yapabiliyoruz hem de çekimleyebiliyoruz. Ama “bilmek” sözcüğünü “bilmemek” şeklinde olumsuz yapabilirken “bilmeme+dim”, “bilmeme+dik” şeklinde çekimleyemiyoruz. Bu nedenle “bilmek” sözcüğü fiilimsidir.

Fikret: Bize yanlış bilgi verdiği için Vecihi’yi kutlamıyormuşuz, değil mi öğretmenim? Hı hı hı.

Vecihi: Çok konuşma Fikret! En azından sözcüğün birini doğru bildim. Fiilimsiler bildiğimiz deve kuşu çıktı ya! Valla şaşırdım ama sen o kadarını da yapamazdın.

— Geçen yıl gördüğümüz fiiller konusunu unutmadığın için seni yine de kutluyorum Vecihi. Yalnız “deve kuşu” derken ne demek istediğini anlayamadım?

Vecihi: Deve kuşuna “Uç!” demişler, “Ben deveyim, uçamam.” demiş. “O zaman koş bari.” demişler, “Ben kuşum, koşamam.” demiş. Fiilimsiler de fiile benziyor ama fiiller gibi çekimlenemiyor. Sadece olumsuz yapılabiliyor. Bu nedenle fiilimsileri deve kuşuna benzettim öğretmenim.

— Aferin Vecihi. Güzel bir benzetme oldu.

Fiilimsi anlaşıldığına göre fiilimsi çeşitlerine geçebiliriz arkadaşlar. Fiilimsiler, **isim-fiil**, **sıfat-fiil** ve **zarf-fiil** olmak üzere üç çeşittir. **İsim-fiiller**, fiillere getirilen “-ma, -mak -ış ekleriyle; **sıfat-fiiller**, fiillere getirilen “-an, -ası, -maz, -ar, -dik, -acak, -mış” ekleriyle; **zarf-fiiller** ise fiillere getirilen “-ken, -alı, -madan, -ince, -ip, -arak, -dıkça, -e... -e (-a... -a), -r... -maz (-r... -mez), -casına, -maksızın, -diğında” ekleriyle yapılır.

Vecihi: Abooo! Bu eklerin hangi birini ezberleyeceğiz öğretmenim?

— Çok kolay Vecihi. İsim-fiil eklerini (**-ma-y-ış-mak**), sıfat-fiil eklerini (**-an-ası-mez-ar-dik-ecek-miş**) şeklinde kodlayabilirsin. Cümlede zarf görevinde bulunan sözcükleri bularak da zarf-fiilleri diğerlerinden ayırt edebilirsin. İsterseniz fiilimsi türlerini cümleler üzerinde inceleyelim.

1. “**Gereksiz her konuşma insanı sikar.**” 2. “**Lütfen bağırarak konuşma!**” cümlelerindeki fiilimsileri kim söyleyebilir?

Ahmet: Birinci cümledeki “konuşma” sözcüğü fiilimsidir. Çünkü cümleye olumsuz bir anlam vermiyor. Ayrıca “-ma” isim-fiil ekini aldığı için türü isim-fiildir. İkinci cümlede ise “konuşma” sözcüğü cümlenin yüklemi durumundadır. Burada “konuşma” sözcüğü olumsuzluk eki “-ma” almış. Bu nedenle fiilimsi değil, çekimli fiildir. Yine ikinci cümlede bulunan “bağırarak” sözcüğü eylemin nasıl yapıldığını bildiriyor, yani zarf görevinde kullanılmış. “-arak” zarf-fiil ekini aldığı için de zarf-fiildir öğretmenim.

— Aferin Ahmet. “1. **Sobayı bugün Fikret yakacak.**” 2. “**Bu yılki yakacak ihtiyacımızı Fikret karşılayacak.**” Bu cümlelerdeki fiilimsileri de Fikret bulsun.

Vecihi: Hadi bakalım Fikret, fiilimsileri buluver de seni kutlayalım.

Fikret: Cümlelerde fiilimsi yok ki öğretmenim.

Vecihi: Nasıl yok oğlum? Koskoca “yakacak” sözcüğünü görmüyor musun? Gülme komşuna, gelir başına. Hı hı hı.

— “Yakacak” sözcükleri için ne diyorsun Ahmet?

Ahmet: Birinci cümledeki “yakacak” sözcüğü çekimli fiildir öğretmenim. Çünkü sobayı benim yakacağımı söylüyorsunuz. Ayrıca bu sözcüğü “yakmayacak”, “yakmayacaklar”, “yakmayacaktı” vb. çekimleyebilirim. İkinci cümledeki “yakacak” sözcüğünün kökü ise “yak+(mak)” fiildir ve “-acak” sıfat fiil eki almıştır ama sıfat-fiil değildir. Çünkü bu sözcük fiilimsi özelliğini kaybederek bir varlığa ad olmuştur. Bu nedenle “yakacak” sözcüğü isimdir öğretmenim.

— Peki, ikinci cümledeki “yakacak” sözcüğünün isim olduğunu nasıl anladın?

Ahmet: Çok kolay öğretmenim. İkinci cümleyi “**Bu yılki yakmayacak ihtiyacımızı Fikret karşılayacak.**” şeklinde söyleyemem, yani sözcüğe olumsuzluk eki getiremem. Bu nedenle isimdir dedim öğretmenim.

Seni yürekten kutluyorum Ahmet. Aferin. Ahmet’e büyük bir alkış alalım arkadaşlar.

Konumuz anlaşıldı zannediyorum. Bir sonraki derste görüşmek üzere. Hepinize iyi günler...

ÖRNEKLERİ İNCELEYELİM

Benim Akıllı Arkadaşım,

Açıklamalı örnekleri dikkatlice okuduğun zaman konuları daha güzel anlayacaksın.

Bana fırsat **tanıyan** herkese teşekkür ederim.

Bu cümledeki "tanıyan" sözcüğünün kökü "tanı(mak)" fiildir ancak "tanıyan" sözcüğü kişi ve zaman eki almaz. Bu nedenle fiilimsidir.

1- Toprağı derin **kazma**!
2- Hırdavatçıdan **kazma** sapı aldım.
3- Kuyu **kazma** işini bana verdiler.

Birinci cümledeki "kazma" sözcüğü olumsuz fiildir. İkinci cümledeki "kazma" sözcüğü kalıcı isimdir. Üçüncü cümledeki "kazma" sözcüğü ise fiilimsidir.

1- Sel felaketinde birçok ev **yıkılmış**.
2- Siyah taksi **yıkılmış** evin önünde durdu.

Birinci cümledeki "yıkılmış" sözcüğü çekimli fiildir. İkinci cümledeki "yıkılmış" sözcüğüne kişi ve zaman eki getiremeyiz. Sıfat fiil eki (-mış) aldığı için sıfat-fiildir.

1- Şu gördüğünüz at şimşek gibi **koşar**.
2- Necati, **koşar** adımlarla yolun karşısına geçti.

Birinci cümledeki "koşar" sözcüğü çekimli fiildir. İkinci cümledeki "koşar" sözcüğüne kişi ve zaman eki getiremeyiz. Sıfat fiil eki (-ar) aldığı için sıfat-fiildir.

Bir gün sonra tekrar **görüşmek** üzere anlaştılar.

Cümledeki "görüşmek" sözcüğünün kökü fiildir ancak bu sözcüğe kişi ve zaman eki getiremeyiz. Sözcük isim-fiil eki "gör-üş+mek" aldığı için isim-fiildir.

Ressamın fırça **tutuşuna** bir bakar mısınız?

Cümledeki "tutuşuna" sözcüğünün kökü fiildir ancak bu sözcüğe kişi ve zaman eki getiremeyiz. Sözcük isim-fiil eki "tut+uş-una" aldığı için isim-fiildir.

El elin eşeğini türkü **çağırarak** arar.

Bu atasözündeki "çağırarak" sözcüğünün kökü fiildir ancak bu sözcüğe kişi ve zaman eki getiremeyiz. Sözcük zarf-fiil eki "çağır+arak" aldığı için zarf-fiildir.

1- Çocuk dediğin **düşe kalka** büyür.
2- Odasına **girer girmez** yatağına uzandı.

Birinci cümledeki zarf-fiil (düşe kalka) cümleye durum anlamı, ikinci cümledeki zarf-fiil (girer girmez) ise cümleye zaman anlamı katmıştır.

BUNLARI UNUTMAYALIM

Benim Akıllı Arkadaşım,

Aşağıda verilen önemli bilgileri okuyalım. Bol bol alıştırma yaparak bilgilerimizi pekiştirelim.

Fiilimsiler: Fiil kök veya gövdelerinden yapım ekleriyle türetilerek isim, sıfat ve zarf olarak kullanılan, fiile benzeyen ancak **fiil özelliğini kaybetmiş** sözcüklerdir.

Fiilimsiler, haber ve dilek kipleri **alamazlar**. Sadece “me, ma, mez, maz” olumsuzluk eki **alabilirler**. Yani fiilimsiler olumsuz yapılabılır ama bir fiil gibi çekimlenemez.

Örnek: Gelen → Gelmeyen (olumsuzu) doğru
Geleniyorum (çekimlenemiyor) yanlış

Fiilimsiler sadece fiil (eylem) soylu sözcüklerden türetilirler. Bu nedenle isim **soylu sözcüklerde fiilimsi özelliği aranmaz**. Fiilimsiler, fiiller gibi tam yargı bildirmez. Fiilimsiler cümledeki görevlerine göre; 1- İsim-fiil, 2- Sıfat-fiil ve 3- Zarf-fiil olmak üzere üçe ayrılır.

İsim-Fiil: Fiillerden “-me (-ma), -mek (-mak), -iş (-ış, -uş, -üş)” ekleriyle türetilip isim görevinde kullanılan sözcüklerdir. Ekleri **ma(y)ışmak** şeklinde kodlayabiliriz. İsim-Fiil eki -me, -ma ile olumsuzluk eki -me, -ma aynı olduğundan birbirine karıştırılmamalıdır.

Bu sözcükleri karıştırmamak için cümlenin anlamına bakmalıyız.

Örnek: Bu kitabı sakın okuma!

Şiir okuma görevini ben aldım.

Birinci cümlede (oku) fiili olumsuz anlamda yani fiil durumundadır. İkinci cümlede ise oku fiili isim-fiil eki (ma) alarak fiilimsi olmuştur.

Ekmek, deneme, kazma, çakmak, danışma, dondurma vb. isim-fiil ekini almış bazı fiiller (eylemler) kalıplaşarak bir varlığa ad olmuştur. Bu durumdaki sözcükler fiilimsi değildir. Bu sözcükleri karıştırmamak için cümledeki görevlerine bakmalıyız.

Örnek: Fırından iki ekmek (isim) alabilir misin?
Bu yıl buğday ekmek (fiilimsi) çok mantıklı.

Sıfat-Fiil (Ortaç): Fiillere “-an (-en), -ası (-esi), -maz (-mez), -ar (-er), -dık (-dik / -duk / -dük), -acak (-ecek), -mış (-miş / -muş / -müş)” ekleri getirilerek yapılır. Bu ekleri “**anası mezar dikkemmiş**” şeklinde kodlayabiliriz. Sıfat fiil ekleri fiillere gelerek onları cümle içinde sıfat ya da adlaştırmış sıfat yapar.

“Yiyecek, yakacak,” vb. bazı sıfat-fiiller kalıplaşarak bir varlığa ad olmuştur. Bu durumdaki sözcükler sıfat-fiil özelliğini kaybeder. Bu sözcükleri karıştırmamak için sözcüğün yüklem görevinde mi yoksa sıfat görevinde mi kullanıldığına bakmalıyız.

Örnek: Yaşlanmış (fiilimsi) ağaçları kesiyorlardı.
Cezmi Bey bir hayli yaşlanmış. (fiil)

Zarf-Fiil (Bağ Fiil, Ulaç): Fiillere “-ip, -erek, -meden, -meksizin, -dikçe, -ince, -eli, -ken, -e, -mez, -esiye, -cesine” ekleri getirilerek yapılır. Zarf fiiller, cümle içinde zarf görevinde kullanılırlar. Bir sözcüğün fiilimsi olabilmesi için sözcük kökünün mutlaka fiil (eylem) olması gerektiğini söylemiştik.

Bu nedenle isimlere eklenen -ken eki sözcüğü zarf-fiil yapmaz. Yani bir sözcüğün zarf-fiil olabilmesi için eklerin eylem soylu sözcüklere getirilmesi gerekir.

Örnek: Onunla tatildeyken (isim) tanıştım.
Konuşurken (zarf-fiil) otobüsü kaçırdık.

ETKİNLİKLERİ YAPALIM

Benim Akıllı Arkadaşım,

Aşağıdaki etkinlikleri yaptıktan sonra testleri çözmeye başlayabilirsin.

1.

ETKİNLİK ► Çekimli Fiiller ile Fiilimsileri Ayırt Etme

Şenay, "Ayşecik ile Fatmacık" adlı metni okuyup metinde farklı renkte yazılan sözcüklerden çekimli fiilleri ve fiilimsileri gruplara ayıracaktır.

Şenay'ın yazması gereken çekimli fiil ve fiilimsileri siz de ilgili alana yazınız.

AYŞECİK İLE FATMACIK

Bir köyde Ayşecik adında bir kız varmış. Ayşecik, her sabah erkenden **kalkar** hem kendi evlerinin hem de komşularının evinin önünü **süpürürmüştü**. Çünkü komşuları Emine Teyze çok yaşlıymış.

Komşuları Emine Teyze'nin Fatmacık adında bir kızı varmış ama Fatmacık, annesine hiç yardım **etmezmiş**. Ayşecik, arkadaşı Fatmacık'a hiçbir şey **söylemezmiş**. Çünkü **yaptığı** davranışın söz **söylemesinden** daha etkili **olacağını düşünürmüştü**. Bir gün Fatmacık:

— Ayşecik, niçin bizim evin önünü de **süpürürsün**? diye sormuş. Fatmacık:

— **Yaşadığımız** çevremizi temiz **tutmalyız**. Sadece kendi evimizin önünü **süpürüp** sizin evin önünü **süpürmezsem** etraf yine **kirlenir**, demiş.

Fatmacık, Ayşecik'in bu sözlerinden çok **utanmış**. Hemen eline bir süpürge **almış** ve evlerinin önünü **süpürmeye** başlamış. O günden sonra çok temiz ve çalışkan bir çocuk **olmuş**.

Çekimli Fiiller

Fiilimsiler

Çekimli Fiiller	Fiilimsiler

Hımm... Fiilimsilere kişi ve zaman eki getiremeyeceğime göre...

2.

ETKİNLİK ▶ Kalıcı İsimleri, Olumsuz Fılleri ve İsim-Fılleri Ayırt Etme

Aşağıdaki cümlelerde farklı renkte yazılan sözcüklerin özelliklerini ilgili kutucuklara işaretleyiniz.

- 1 Annem ne güzel de **sarma** yapardı.
- 2 Bütün gün dikenli telleri **sarmaya** çalıştık.
- 3 Çocuğun battanıyesini sıkı **sarmayın**.
- 4 Odanı **toplama** zamanın gelmedi mi?
- 5 Lütfen herkesi başıma **toplama**.
- 6 Hemen geliyorum, sakın bir yere **ayrılma**!
- 7 Ne yazık ki aranızdan **ayrılma** zamanım geldi.
- 8 Birer **dondurma** yiyelim de içimiz serinlesin.
- 9 Saksıları dışarıda unutup da çiçekleri **dondurma**.
- 10 Beşiktaş'a **dolmuşla** da gidebilirsiniz.
- 11 Tankerin daha yarısı bile **dolmamış**.

Kalıcı İsim	Olumsuz Fiil	İsim-Fiil
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

3.

ETKİNLİK ▶ Doğru – Yanlış İşaretleme

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **doğru** kutucuğunu, yanlış ise **yanlış** kutucuğunu işaretleyiniz.

	Doğru	Yanlış
1 "Bu fırtınada denize açılmak son derece yanlış." cümlesindeki "açılmak" sözcüğü isim-fiildir.	☐	☐
2 "Anlattıklarımın inanmak zorunda değilsiniz." cümlesinde herhangi bir fiilimsi yoktur.	☐	☐
3 "Bu soruları çözmek benim için çocuk oyuncağı." cümlesindeki "oyuncağı" sözcüğü isim-fiildir.	☐	☐
4 "Paraşütle son atlayışını bugün gerçekleştirecek." cümlesindeki "atlayışını" sözcüğü isim-fiildir.	☐	☐
5 "Şaka için de olsa insanları korkutmak çok yanlıştır." cümlesinde herhangi bir fiilimsi yoktur.	☐	☐
6 "Kamyonun rampadaki çekişi pek hoşuma gitmedi." cümlesindeki "çekişi" sözcüğü isim-fiildir.	☐	☐

4.

ETKİNLİK ▶ İsim-Fiilleri Cümle İçinde Kullanma

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere ipucu olarak verilen isim-fiilleri getiriniz.

1 Kuzey yönünde _____ düşünüyoruz.	▶ ötüşüne
2 Pencereden güneşin _____ izliyordu.	▶ batışını
3 Sarı kanaryanın _____ hayran kaldım.	▶ biçme
4 Yanılmak insanca, _____ kutsalca bir iştir.	▶ ilerlemeyi
5 Bahçedeki yabancı otları _____ zamanı gelmiş.	▶ korumak
6 Vatanımızı her türlü tehlikeden _____ zorundayız.	▶ bağışlamak

5.

ETKİNLİK ▶ Cümlelerdeki Sıfat-Fiilleri Belirleme

Ercan, aşağıdaki cümlelerde geçen sıfat-fiilleri belirleyip yan taraftaki kutucuklara yazmıştır. Ercan'ın yanlış yazdığı sıfat-fiilleri işaretleyiniz.

1

Görünen köy kılavuz istemez.

görünen

2

Hırsızlar soyulmadık ev bırakmamışlar.

soyulmadık

3

İzin almadan kesinlikle evden dışarı çıkmaz.

çıkamaz

4

Zamanında uygulanırsa bu plan başarılı olur.

uygulanırsa

5

Nerelerdesin hayırsız, seni göresim geldi?

göresim

6

Ateş yakmak için biraz kurumuş odun toplayalım.

yakmak

6.

ETKİNLİK ▶ Çekimli Fiiller ile Sıfat-Fiilleri Belirleme

Aşağıdaki cümlelerde farklı renkte yazılan sözcüklerin hangi görevde kullanıldıklarını ilgili kutucuklara işaretleyiniz.

1

Ütü **tutmaz** bir gömlek almışsın.

Çekimli fiil

Sıfat-fiil

2

Benim güzel kızım kardeşini hiç **üzmez**.

Çekimli fiil

Sıfat-fiil

3

Bundan sonra daha çok **çalışacağım**.

Çekimli fiil

Sıfat-fiil

4

Orman mühendisleri **kesilecek** ağaçları tespit ettiler.

Çekimli fiil

Sıfat-fiil

5

Öyküyü biraz daha **anlaşılır** bir dille yazabilirdin.

Çekimli fiil

Sıfat-fiil

6

Kervancılar gün doğmadan yola **koyulurlar**.

Çekimli fiil

Sıfat-fiil

7.

ETKİNLİK ▶ Adlaşmış Sıfat-Fiilleri Belirleme

Sıfat-fiiller niteledikleri isim düştüğünde onun yerine geçerek bir isim gibi kullanılır. Bu tür sıfat-fiillere adlaşmış sıfat-fiil adı verilir. Sıfat-fiiller adlaşmış olsa bile fiilimsi sayılırlar. Aşağıdaki cümlelerde geçen adlaşmış sıfat-fiilleri ilgili alanlara yazınız.

1 Otelde kalanlara broşür dağıtıldı.

2 Bisiklet sürenlerin bacak kasları gelişir.

3 Şiiri ezberleyenler yarışmaya katılabilir.

4 Aşırı kilosunu olanlar bol bol yürüyüş yapsın.

5 Dereceye girenlere ödülleri takdim edildi.

6 Hâlâ doğayı düşünenlerin olması gelecek için umut verici.

8.

ETKİNLİK ▶ Zarf-Fiillerin Cümleye Kattığı Anlamı Belirleme

Zarf-fiille yüklemi zaman ve durum bakımından etkiler.

Aşağıdaki cümlelerde geçen zarf-fiillerin yükleme olan etkilerini işaretleyiniz

Durum bakımından etkilemiştir.

Zaman bakımından etkilemiştir.

1 Görüşmeyeli neler yapıyorsun?

2 Yere doğru eğilirken belim ağrıyor.

3 Böyle boş boş oturarak işleri bitiremeyiz.

4 Araç kullanırken sinirlerine hâkim olamıyor.

5 Bardakları teker teker silerek raflara yerleştirdi.

6 Büroya dönünce evraklarınızı kontrol edebilirim.

9.

ETKİNLİK ► Metindeki Fiilimsi Türlerini Belirleme

Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinde farklı renkte yazılan sözcüklerden çekimli fiillerin sonuna (Ç), isim-fiillerin sonuna (İ), sıfat-fiillerin sonuna (S), zarf-fiillerin sonuna ise (Z) yazınız.

KÖYLÜ İLE ÇOCUKLARI

Bir köylünün, Ahmet ile Mehmet adında iki oğlu varmış. Ahmet çalışmayı seven, iyi ahlaklı bir çocukmuş. Mehmet ise ağabeyinin aksine çok tembeldi. Yan gelip yatmaktan, aylak aylak dolasmaktan başka bir iş yapmazmış.

Gel zaman git zaman köylü yaşlanmış, tarlasını ekemez olmuş. Bir akşam oğullarını yanına çağırmış:

— Evlatlarım, artık yaşlandım. Eskisi gibi çalışmıyorum, demiş. Sonra, ekili olan tarlayı küçük oğlu Mehmet'e, ekili olmayan tarlayı ise büyük oğlu Ahmet'e miras bıraktığını söylemiş. Birkaç gün sonra da bu dünyadan göçüp gitmiş.

Mehmet, ekili tarlayı miras olarak aldığına çok sevinmiş. Çünkü tarlasında bol bol meyve ve sebze varmış. İyi kalpli Ahmet de miras paylaşımından memnunmuş. "Tarlamı bir güzel ekip dikersem seneye ürünleri hasat ederim. Kardeşim tarla işlerinde acemi. Bu yıl hem tarla işlerini öğrenir hem de geçimini sağlar." diye düşünüyormuş.

Çalışkan Ahmet, vakit geçirmeden toprağını sürmüş, yeni fidanlar ekmiş. Mehmet ise tarlasındaki hazır ürünleri toplamış. Sonra da yan gelip yatmaya başlamış. Ahmet:

— Kardeşim, hazıra dağlar dayanmaz, önümüzdeki yıl için tarlanı ekip dikmelisin. İstersen sana yardım edeyim, demiş. Mehmet ise:

— Tarlam ağaç dolu, daha ne yapayım ki, diyerek hiç oralı olmamış.

Aradan zaman geçmiş, Ahmet'in tarlası meyve ve sebzelerle dolup taşmış. Ahmet, ürünlerini güzelce hasat etmiş.

Mehmet'in tarlasındaki ağaçlar ise bakımsızlıktan kurumuş, her yer sararmış otlarla dolmuş. Tarlada doğru dürüst ne bir meyve ne de bir sebze kalmış.

Ahmet, zor durumda kalan kardeşine kendi ürünlerinden vermiş. Sonra: "Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur." kardeşim, demiş. Mehmet ise bir daha tembellik yapmayacağına dair söz vermiş. O günden sonra çok çalışkan biri olmuş.

1

çalışmayı

2

gelip

3

yatmaktan

4

yapmazmış

5

ekemez

6

bıraktığını

7

göçüp

8

aldığına

9

paylaşımından

10

ekip

11

dikersem

12

geçirmeden

13

yatmaya

14

dayanmaz

15

geçmiş

16

dolup

17

sararmış

18

kalan

19

bakarsan

20

yapmayacağına

1. Fiilimsilerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Fiilimsiler, cümlede ad, sıfat, zarf durumunda bulunabilirler.
- B) Fiillere getirilebilen şahıs ekleri, haber ve dilek kipleri fiilimsilere getirilemez.
- C) Fiilimsiler, olumsuzluk ekleri alamazlar.
- D) Fiilimsiler, fiil köklü sözcüklerden türetilir.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde fiiller gibi olumsuz yapılabilen ama bir fiil gibi çekimlenemeyen fiil köklü bir sözcük yoktur?

- A) Faturanızı muhasebeden alabilirsiniz.
- B) Hiç durmaksızın kürekleri asılıyorduk.
- C) Aşılmaz denilen dağları çoktan aşmıştı.
- D) Yüzüme bile bakmadan yürüyüp gitmişti.

3. "-ecek, -ecek" eki aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi görevinde kullanılmıştır?

- A) Sanırım bu hafta sonu hasta ziyaretine gidecekler.
- B) Çamlar, duvar kenarlarına tek sıra olarak dikilecek.
- C) Nasıl olsa bir gün kendi ayakları üzerinde durabilecekti.
- D) Bu kadar çok düşüneceğini hiç tahmin etmemiştim.

4. Berkcan, yarışmaya çok iyi hazırlandığını düşünüyordu.

Bu cümledeki fiilimsi grubu aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) çok iyi hazırlandığını
- B) Berkcan, yarışmaya çok
- C) yarışmaya çok iyi hazırlandığını
- D) çok iyi hazırlandığını düşünüyordu

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-acak/ -ecek" eki alan sözcük, çekimli fiil görevinde kullanılmıştır?

- A) Benim boşa harcayacak zamanım yok.
- B) Yaz tatilinden sonra göreve başlayacak.
- C) İbrahim'i bu kadar kızdıracak ne yaptın?
- D) Tenceredeki su, eli yakacak kadar ısınmış.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözcük çekimli fiil değildir?

- A) Bir açıklama, en azından bir özür bekliyorum senden.
- B) Kültürümüze ve birliğimize sahip çıkmamız gerekiyor.
- C) Özveriyle yapılmış her sanat eserini değerli buluyorum.
- D) Okul bahçesini temiz tutan öğrencilerimizi yürekten kutluyorum.

7. Yabancı adam, meydandaki kalabalığın arasına karışıp gözden kaybolmuştu.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ek diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Bana biraz düşünme fırsatı verir misiniz?
B) Boğaza yeni bir asma köprü daha yapılıyor.
C) Çocukların erken saatlerde yatması gerekir.
D) Daha beş yaşındayken okumayı öğrenmişti.

9. Sessiz yakarışın yürekleri dağladı.

Üzüntüsünden gökyüzü bile ağladı.

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

10. Dedem, iyi kalpli, güler yüzlü bir insandı. Aynı zamanda çok da ileri görüşlüydü. Bildiği her şeyi dili döndüğü kadar çocuklarına anlatmaya çalışırdı. Hatta sırf çocuklarını okutmak için köyünden kalkıp şehre taşınmıştı.

Yukarıdaki metinde kaç tane fiilimsi vardır?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük fiilimsidir?

- A) Siz de bizimle geliyorsunuz değil mi?
B) Zavallı kedicik soğuktan tir tir titriyordu.
C) Kulaklarım eskisi gibi iyi duymuyor artık.
D) Yaşın ilerlediğinde hayatı daha iyi anlarsın.

12. (1) Küçük kızın yalvarır gözle bakışlarına dayanamadım. (2) Cebimdeki son parayı da çıkarıp kıza uzattım. (3) Kızcağız, hayır anlamında, başını sağa sola sallayarak para istemediğini ifade etti. (4) Minik eliyle fırındaki ekmekleri gösterdi.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

1. Konuşmacı, kürsüye çıktığında oldukça heyecanlı görünüyordu. Eline mikrofonu alıp yavaş yavaş konuşmaya başladı. Bu sırada seyirciyle göz göze gelmemeye dikkat ediyordu. Konuşmasını bitirdiğinde salonda büyük bir alkış tufanı kopmuştu.

Bu metindeki altı çizili sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

- A) çıktığında
B) konuşmaya
C) gelmemeye
D) kopmuştu

2. Ne aradığını bilmeyen bulduğunu anlayamaz.

Bu cümledeki fiilimsinin türce özdeşi aşağıdaki-lerin hangisinde vardır?

- A) Olduğu yerde kalacağını düşünmüştük.
B) Hava kararmadan ormandan çıkmalıydık.
C) Hediyesini verip hemen geri dönecekmiş.
D) Sahne kapandığında her şey ortaya çıkacak.

3. Bu maç mutlaka kazanmamız gerekiyordu. Başka

şansımızın olmadığı biliyorduk. Bu yüzden on beş gün önceden hazırlık yapmaya başlamıştık.

Bu metindeki altı çizili sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

4. (1) Kişiliğin oluşmasında okul hayatının çok önemli bir yeri vardır. (2) Çünkü ilkokul çağındaki bir çocuk, anne-babasını dinlemek yerine öğretmenini dinlemeyi tercih etmektedir. (3) Bu aşamadaki en büyük yükü fedakâr öğretmenlerimiz omuzlamaktadır. (4) Bazen bir anne bazen de bir baba gibi çocuklara yaklaşan öğretmenlerimiz, çocukların kişiliğine yön vermektedirler.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

5. Kendi ayakları üzerinde durmasını öğreninceye

kadar babasının yolunu izlemişti.

Bu cümledeki numaralandırılmış sözcüklerden hangisi fiilimsidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. "Yazmak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerden hangisinde fiilimsi değildir?

- A) Daha ilkokula başlamadan okuma yazmayı öğrenmişti.
B) Roman yazmada her geçen gün daha da ustalaşıyordu.
C) Kahvaltıdan sonra bir şeyler yazmak onu rahatlatıyordu.
D) Yorgunluktan olsa gerek, dün akşam hiçbir şey yazmamıştım.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı türde bir fiilimsi kullanılmıştır?

- A) Böyle eli kolu bağlı beklemek gerçekten çok zormuş.
- B) Büyük alkış alan oyuncular çok mutlu görünüyordular.
- C) Koltukları yerleştirmenizi rica edecektim.
- D) Pratik yapmak, kitap okumaya benzemez.

- 8.** 1. Yanlışlıkla çıkmaz sokağa girmişlerdi.
2. Onu karşıdan görür görmez tanımişti.
3. Öğretmeni, daha çok okumasını istemişti.
4. Sabah kahvaltısını yapmadan işe gitmezdi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

- 9.** "Ağlamayan çocuğa meme vermezler." atasözünde sıfat-fiil, bir sıfat tamlaması oluşturmuştur.

Buna benzer bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Burada kalmaktan başka yapacak bir şey kalmamıştı.
- B) Düşmanlar, Çanakkale'de kaçacak delik aradılar.
- C) Akan su yosun tutmaz, diye boşuna söylemişler.
- D) Annesinin nasihatlerini aklından çıkarmamaya çalışıyordu.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil bulunmaktadır?

- A) Yazdığı denemeleri yayımlatmak istiyordu.
- B) Bulunan cüzdan Mine'nin arkadaşı Esra'ya aitti.
- C) İstemedi de olsa arkadaşlarını soğukta bekletmişti.
- D) Arkadaşlarından özür dileyerek gelemeyeceğini belirtti.

11. Başkalarının derdini dinlemekten büyük mutluluk

1
2
3
duyardı.
4

Bu cümledeki numaralandırılmış sözcüklerden hangisi fiilimsidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

- 12.** Müdür beye sıkıntısını anlatmaya çalışıyordu.

Bu cümledeki fiilimsiyle türce özdeş bir fiilimsi aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Bedelini ödemedi hiçbir şeyin sahibi olamazsınız.
- B) Çantasını güzelce yerleştirip aracının bagajına koydu.
- C) Daha önce de aynı konuya benzer bir eser okumuştur.
- D) Bu problem üzerinde daha fazla düşünmeye ihtiyacı vardı.